

Helena Haatainen

VARHAISKASVATUKSEN ÄÄNIMAILMA

Kasvattajien kokemuksia päiväkodin äänimaailmasta
ja sen vaikutuksista toimintaan ja hyvinvointiin

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Huhtikuu 2024

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	6
2.1	Työhyvinvointi	6
2.2	Työympäristö.....	7
2.3	Pedagogiset työtavat	8
2.4	Äänitason vaikutus työympäristössä ja työssä jaksamisessa.....	9
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	11
3.1	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset.....	11
3.2	Tutkimuksen toteutus	12
3.3	Analyysimenetelmä	13
4	TULOKSET	15
4.1	Desibelimittaukset	15
4.2	Päiväkodin meluisuus	17
4.3	Pedagogiset menetelmät	18
4.4	Pienryhmät	19
4.5	Kuormitus	20
5	POHDINTA	22
5.1	Johtopäätöksiä	22
5.2	Luotettavuus ja eettisyys.....	24
5.3	Tutkimusetiikka	25
5.4	Jatkotutkimusmahdollisuuksia	26
	LÄHTEET	27
	LIITTEET	30
5.5	Kyselyn kysymysrunko.....	30
TAULUKOT		
TAULUKKO 1.	KUULOVAURIORISKIN TODENNÄKÖISYYS	9
TAULUKKO 2.	DESIBELIMITTAUKSET	15

TIIVISTELMÄ

Helena Haatainen: Varhaiskasvatuksen äänimaailma
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Huhtikuu 2024

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan jaksaminen on ollut vahvasti näkyvillä mediassa jo useamman vuoden. Kasvattajien jaksamiseen vaikuttavat monet eri tekijät, niin ryhmäkooko, resurssit kuin henkilöstöpula. Kasvatusalalla työympäristö ja sen vaikutukset ovat oleellinen osa työssä jaksamista ja työn mielekkyyttä. Tämän kandidaatintutkielman tavoitteena oli kerätä varhaiskasvatuksessa työskentelevien kokemuksia sen äänimaailmasta. Kyselyssä kartoitettiin kasvattajien kokemuksia ja mielipiteitä äänitasosta. Tutkimuksessa selvitettiin kasvattajien mahdollisuuksia vaikuttaa äänitasoon sekä äänimaailman vaikutuksista hyvinvointiin. Tämän lisäksi päiväkodin äänitasoja tarkkailtiin desibelimittarilla viikon ajan.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja aineistoa kerättiin puolistrukturoidulla kyselyllä sekä desibelimittauksilla. Tuloksia kerättiin viiden ryhmän päiväkodissa ja vastauksia saatiin seitsemältä kasvattajalta. Äänitasomittauksia tehtiin yhdessä päiväkodin ryhmistä, viitenä eri päivänä, päivän aikana kolmena eri ajankohtana. Tuloksia analysoitiin teemoittamalla sekä teoriaohjaavalla analyysillä.

Mittausten perusteella äänimaailma liikkui toiminnan mukaan keskiarvoltaan 53–73 desibelin välillä. Kyselyaineiston perusteella ilmeni, että kasvattajat kokevat arjen äänimaailman aika ajoin meluisena. Kasvattajat kuitenkin kokevat, että he omaavat tarvittavat pedagogiset keinot äänimaailman hallintaan. Aineistosta korostui äänimaailman vaikutus kasvattajan kuormittumisessa sekä palautumisessa. Vastauksista nousi esille päiväkodin äänitason vaikutukset kasvattajien hyvinvointiin kuulonaleneman, kuormittumisen sekä palautumisen muodossa.

Avainsanat: päiväkodin äänimaailma, melu, kuormittuminen, pedagogiset menetelmät, kokopäiväpedagogiikka

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

1 JOHDANTO

Tämän kandidaatintutkielman tavoitteena oli kartoittaa kasvattajien tunteuksia ja mitata päiväkotiarjen äänimaailmaa. Äänimaailmaa mitattiin desibelimittarilla sekä kokemuksia äänimaailmasta kartoitettiin kasvattajille toteutetun kyselyn avulla. Kyselyn tarkoituksena oli saada vastauksia siitä, miten kasvattajat kokevat äänien vaikutukset työssään sekä hyvinvoinnissaan. Tutkimuksella pyrittiin selvittämään, millaisilla pedagogisilla toimilla kasvattajat pyrkivät vaikuttamaan päiväkotiarjen äänimaailmaan. Äänimaailma on kuitenkin osa työntekijöiden työympäristöä sekä lasten oppimisympäristöä (Opetushallitus, 2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden, eli vasun mukaan oppimisympäristön tulisi tukea lapsen oppimista, kehittymistä, terveyttä, sekä toimitilojen tulisi olla asianmukaiset (Oph, 2022).

Tutkimusaihe lähti eteenpäin omien varhaiskasvatuksen kentällä kokemieni kokemusten, sekä kollegoiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Omien havaintojeni perusteella koen, että jatkuvassa melutasossa työskentely vaikuttaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan toimintaan, hyvinvointiin sekä työssäjaksamiseen. Kokemusteni perusteella, olen havainnut, että varhaiskasvatuksessa meluun usein vastataan joko oman äänen korottamisella tai esimerkiksi kelloa soittamalla. Tässä tapauksessa omalla toiminnalla lisätään olemassa olevaa meteliä. Myös ryhmäkoot, lasten luonteet sekä mahdolliset erityistarpeet vaikuttavat osaltaan äänitasoon. Edellä kuvatut syyt innoittivat minua tutkimaan tarkemmin, miten muut kasvattajat äänimaailman kokevat ja millaiset vaikutusmahdollisuudet sekä tavat varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on melutason ylläpitämisessä tai sen vähentämisessä.

Mielenkiinto tutkimuskohteeseen syveni työskennellessäni itse päiväkodissa. Omat kokemukseni sekä kollegoiden mielipiteet vahvistivat aiempia ha-

vaintojani. Huomasin meluisan äänitason olevan tietynlainen oletettu normi ja hyväksytty työnhaitta varhaiskasvatuksessa. Työntekijöiden jaksaminen alalla on ollut jo pitkään koetuksella sekä esillä mediassa, joten koen tutkimuksen aiheen olevan ajankohtainen. Muiden työtä kuormittavien tekijöiden lisäksi, kun mukaan liitetään meluinen työympäristö, voi työntekijöiden työhyvinvointi kärsiä entisestään. Työntekijöiden hyvinvointi ja jaksaminen on oleellinen osa kokonaisvaltaista työhyvinvointia. Tällä tutkimuksella halusin selvittää, onko kasvattajilla keinoja vähentää äänimaailmaa sekä onko äänimaailmalle mahdollisesti tehtävissä jotain. Tutkimuksella pyrittiin selvittää, minkä tasoisessa äänimaailmassa päiväkodin arjessa todella liikutaan, millaisin menetelmin sitä yritetään hallita sekä miten se vaikuttaa työntekijöiden jaksamiseen. Tulosten avulla päiväkodin työntekijät ja johtajat pystyvät arvioimaan ja kehittämään toimintaansa sekä työ- että oppimisympäristöään.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä kappaleessa käsittelen tutkimuksen kannalta oleellisia käsitteitä, nämä käsitteet muodostavat tutkimusta johdattelevan teoreettisenviitekehysten. Keskeisiä käsitteitä tutkimuksessa ovat työhyvinvointi, varhaiskasvatus työympäristönä sekä pedagogiset työtavat.

2.1 Työhyvinvointi

Työhyvinvointi korostuu työympäristöstä, jaksamisesta ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden tutkimisesta. Manka & Manka (2023) Työhyvinvointi teoksessa mainitaan, kuinka työhyvinvointi kokonaisvaltaisesti edistää osaamista ja tukee työntekijöiden motivaatiota. Samalla taas kasvattajan osaaminen ja motivaatio edistävät työhyvinvointia. Työhyvinvointiin vaikuttavat useat eri tekijät ja sen määrittely on monitahoinen (Manka & Manka, 2023). Laine (2015) artikkelissaan kertoo, kuinka työhyvinvoinnin käsite on muuttumassa ja sitä määritellään uudelleen. Enää työhyvinvointia ei käsitellä vain stressi- ja pahoinvointipainotteisesti, vaan sen on korvaamassa kokonaisvaltainen hyvinvointikäsitte (Laine, 2015). Kyseinen Laineen (2015) artikkeli käsittelee teemaa työhyvinvoinnin ja osaamisen näkökulmasta. Tällöin työympäristö ja siihen vaikuttavat positiiviset ja negatiiviset tekijät vaikuttavat työhyvinvointiin ja ovat osa uusiutuvaa työhyvinvointikäsitettä. Laine (2015) artikkelissaan pohtii, miten opettajan oma osaaminen ja taito vaikuttaa toimintaan ovat sidoksissa työhyvinvointiin. Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten kasvattaja voi siis omalla osaamisellaan ja toimillaan vaikuttaa tilan äänitasoon sekä näillä toimilla edesauttaa omaa työhyvinvointia pitämällä päiväkotiarjen äänimaailmantason maltillisena.

Salovaara ja Honkonen (2013) jakavat Voi hyvin opettaja- kirjassaan työhyvinvoinnin neljään osa-alueeseen: fyysiseen, henkiseen, sosiaaliseen ja omaan asennoitumiseen työhön. Tämän lisäksi on tekijöitä, kuten työympäristöön liittyvä tekijä, mihin Salovaara & Honkonen (2013) sijoittavat melun. Äänitaso on

Salovaara & Honkonen (2013) mukaan tekijä, mikä ei ole suoraan kasvattajasta itsestään riippuvainen. Siihen vaikuttavat lisäksi ulkoiset tekijät, kuten ryhmän koko sekä työ- ja oppimisympäristön akustiikka. Millaiset mahdollisuudet kasvattajalla on vaikuttaa siihen? Manka & Manka (2016) mainitsi, kuinka aikaisemmin työpaikkakiusaaminen, oman työnkuvan epäselvyys ja tuen puute kollegoilta ovat vaikuttaneet työhyvinvointiin. Samoin kuin Laine (2015) artikkelissaan, ovat Manka & Manka (2023) uudessa tutkimuksessaan huomanneet työhyvinvointi käsitteen muuttuneet. Nykyään työkuultuuri, sekä ympäristö vaikuttavat siihen, miten työhyvinvointi koetaan ja nähdään (Manka & Manka, 2023). Tähän muutokseen ovat Manka & Manka (2023) mukaan vaikuttaneet lähiaikoina maailmalla tapahtuneet odottamattomat muutokset, kuten covid-19 tai sodat sekä Karilan (2013) mukaan ammattisukupolvien vaihtuminen ja niiden tuomat vaikutukset.

Manka & Manka (2023) kuvailevat, miten työhyvinvointia voidaan mitata työhyvinvointipääomalla. Siihen vaikuttaa negatiivisesti nopeat uudistamistarpeet ja huonot työolosuhteet. Työhyvinvointipääoman lisäämiseen vaikuttavat Manka & Manka (2023) mukaan monipuolisesti erinäiset tekijät. Työnantaja pystyy vaikuttamaan näihin hyvällä varhaisella tuella sekä työn tukemisella. Työtä tukevia tekijöitä ovat hyvä johtaminen, työelämän jousto sekä työntekijöiden työterveyteen panostaminen (Manka & Manka, 2023). Tässä tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, onko äänimaailma tietyllä tavalla unohdettu tai sivuutettu osa-alue hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä. Miten äänimaailman vaikuttaa työhön ja aiheuttaako se työterveyshaittoja, sekä voidaanko niitä jotenkin varhaiskasvattajan toimesta minimoida?

Manka & Manka (2023) mukaan työntekijä pystyy vaikuttamaan omaan hyvinvointipääomaansa. Tämä onnistuu myönteisellä asenteella, osaamisen jatkuvalla kehittämisellä ja ajantasaisuudella. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään millaiset resurssit ja keinot varhaiskasvatuksen työntekijöillä on oman työhyvinvoinnin edistämiseen, varsinkin tutkimuksen kohteena olevan arjen äänitason ja laadun suhteen?

2.2 Työympäristö

Varhaiskasvatuksessa työskennellessä on työympäristö vaihtelevaa, kuitenkin yleisesti ryhmällä on jonkinlainen oma vakituinen toimintatila. Tämä tila toimii niin

oppimisympäristönä lapsille, kuin työympäristönä kasvattajille. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joka on Opetushallituksen (2022) julkaisema asiakirja, ohjaa varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelua ja toteutusta Suomessa. Vassussa (Oph, 2022) kerrotaan, kuinka oppimisympäristön pitää olla lapsen toimintaa tukeva sekä inklusiivinen. Sen tulee tukea kokonaisvaltaisesti lapsen hyvinvointia ja oppimista. Oppimisympäristöön vaikuttavat useat tekijät, kuten päiväkodin ryhmäkoot, resurssit ja henkilöstö (Oph. 2022). Henkilöstön näkökulmasta taas työympäristön kriteerejä määrittelee Työturvallisuuslaki. Työturvallisuuslain (2002/738) tehtävänä on turvata työntekijöiden turvallisuus sekä ennaltaehkäistä työympäristöstä johtuvia terveyteen vaikuttavia haittoja (Työturvallisuuslaki, 2002/738). Raittila ja Siippainen (2022) kertovat Varhaiskasvatuksen pedagoginen toimintaympäristö kappaleessa, kuinka pedagoginen toimintaympäristö ei ole tietynlainen, vaan ympäristö rakentuu ryhmän lapsien ja aikuisten mukana arjen käytännöissä. He puhuvat teoksessaan, niin fyysisestä oppimisympäristöstä kuin myös henkilökohtaisesti koetusta ympäristöstä. Raittila ja Siippainen (2022) mainitsevat, miten lasten edun sekä kasvatuskäytäntöjen parantamiseksi tulisi huomioida monipuolisesti ympäristöön ja tilallisuuteen liittyvän ajattelu. Kasvattajien työympäristöön vaikuttavat siis monet eri tekijät. Ympäristön pitää tukea niin lapsen kokonaisvaltaistakehitystä, kuin olla työntekijälle turvallinen.

2.3 Pedagogiset työtavat

Työ- ja oppimisympäristöön, työhyvinvointiin ja äänitasoon vaikuttavat kasvattajan ja tiimin toiminta sekä pedagogiset työtavat. Tutkimuksessa pyritään selvittämään miten kasvattajat reagoivat tai ennaltaehkäisevät äänitason muutoksia toiminnallaan tai pedagogisin keinoin? Samalla pohditaan, onko kasvattajalla tietotaitoa kehittää tai muuttaa toimintaansa. Matilainen (2023) on kirjoittanut neurokirjon oppilaiden opettamista tukevan kirjan, missä on nostettu esille huomio, jossa usein esiin tulevat haasteet tuntuvat ylivoimaisilta ja niihin ei tunnu löytyvän ratkaisuja. Tällöin oman toiminnan muutos voi tuntua haasteelliselta, eikä ongelmakohta osata lähestyä eri näkökulmasta (Matilainen, 2023). Melu voidaan kokea tällaisena haasteena, sillä se voi joskus olla vaikea hallita ja havaita. Melu on hitaasti eskaloituva ja riippuvainen useasta eri tekijöistä. Melutason hallintaan vaikuttaa muun ohella kokopäiväpedagogiikka, josta Lämsä (2021) artikkelissaan

kirjoittaa. Kokopäiväpedagogiikka on korvannut käsitteen tuokioista ja korostaa arjen kokonaisvaltaista pedagogiikka ajattelua (Lämsä, 2021). Pedagoginen toiminta on jatkuvasti läsnä arjen toiminnassa, niin ohjatuissa tilanteissa, siirtymissä kuin ruokailussa (Lämsä, 2021). Tutkimuksen avulla oli tarkoitus selvittää, kokevatko kasvattajat, että yhteisillä sovitulla pedagogisilla käytännöillä on vaikutusta melutasoon. Lämsä (2021) korostaa kokopäiväpedagogiikassa yhteisien sovittujen käytäntöjen tärkeyttä sekä pedagogista johtajuutta. Kun koko tiimillä on tieto ja työkalut ohjata ja muokata toimintaa, voidaan myös äänitasoihin mahdollisesti vaikuttaa positiivisesti. Yhdessä suunnitellut toiminnot, pienryhmillä sekä selkeillä käytänteillä päästään pitkälle (Lämsä, 2021). Tämä Lämsän (2021) mukaan vaatii koko tiimin sitoutumista sääntöihin sekä panostusta.

2.4 Äänitason vaikutus työympäristössä ja työssä jaksamisessa

Kuuloliiton sivuilta löytyvän 2017 tehdyn *Kuulolla työssä artikkelin* mukaan päiväkodeissa vietetään aikaa noin 70–80 desibelin äänialtistustasolla, ajoittain vielä tätä korkeammalla. Kuuloliiton sivuilla esitetään väite, että opetus ja kasvatusalalla meluntaso on nykypäivänä liian korkea. Kuuloliiton sivuilta löytyy taulukko (Taulukko 1), jossa kerrotaan aikarajoja, minkä sisällä henkilö on vaarassa saada kuulovaurion. Samassa Kuuloliiton artikkelissa mainitaan, että päiväkotien meluisuus ei tavallisesti aiheuta kuulovaurioriskiä.

Haatainen ja Jokitulppo (2015) päiväkodin rakenteisiin ja akustiikkaan liittyvän artikkelin mukaan, joidenkin varhaiskasvatus työntekijöiden omakohtainen kokemus on, että työ on aiheuttanut vaihtelevasti erilaisia ongelmia. Näitä ovat haitat, kuten kuulonalentuma, tinnitus, stressi, vaikeus palautua työstä sekä erilaisia kurkku- ja ääniongelmiä (Haatainen & Jokitulppo, 2015). Haatainen & Jokitulppo (2015) artikkelissa nousi esille lisäksi käytännön viestinnälliset haasteet, joita päiväkodissa esiintyvä melun taso aiheuttaa.

TAULUKKO 1. kuulovaurioriskin todennäköisyys

85 dB - 8 tuntia
88 dB - 4 tuntia

91 dB - 2 tuntia

94 dB - 1 tunti

100dB – 15 minuuttia

(Taulukko 1., Kuuloliitto.fi)

”Lainsäädännössä melu määritellään ääneksi, joka on terveydelle haitallista tai joka merkityksellisesti vähentää ympäristön viihtyisyyttä taikka merkityksellisesti haittaa työntekoa.1 Toisen määritelmän mukaan melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttäväksi tai häiritseväksi. Melu on ei toivottua ääntä.” (Kuuloliiton työssä- viestintäkampanja Melun vaikutukset 7.9.2017, Kuuloliitto.fi,)

Melu on henkilökohtainen kokemus, mutta siihen on myös määritelty raja-arvo, jossa se saattaa aiheuttaa kuulovauriota tuhoamalla aistinkarvasoluja. Kuuloliiton mukaan vauriot ovat pysyviä, sillä aistinkarvasolut eivät korjaannu tai uusiudu. Kuuloliiton sivuilla luetellaan kuulovaurion oireita, joita ovat tinnitus, herkkyys äänille, korvien soiminen sekä kuulonalenemaa (Kuuloliitto, n.d.). Koviin äkillisiin ääniin, jotka sattuvat yllättäen, harvemmin pystyy vaikuttamaan. Työntekijä voi omalla toiminnallaan vaikuttaa työympäristönsä ääniin omien resurssiansa puitteissa. Tämän lisäksi työnantaja on lain mukaan veloitettu varmistamaan omilla toimillaan, että työntekijöiden työhyvinvointi ja työterveys säilyy meluhaitoilta. Tähän on useita erilaisia säädöksiä niin terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (2014/527) kuin työsuojelulaissa (2006/44).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa varhaiskasvatuksessa hallitsevaa äänimaailmaa sekä millaisilla pedagogisilla tai muilla toimilla kasvattajat pyrkivät vaikuttamaan äänitason hallintaan. Tämän lisäksi tarkasteltiin äänimaailman vaikutusta kasvattajien työhyvinvointiin.

3.1 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuskysymykset

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimusaineiston keräys toteutettiin Microsoft Forms-kyselyllä, sekä äänitasomittauksilla päiväkodin arjessa. Äänitasoa kartoitettiin desibelimittarin avulla. Äänitasomittauksilla saatiin konkreettista dataa siitä, missä äänitasoissa ja äänimaailmassa arjen aikana liikuttiin. Kyselyssä kasvattajilta selvitettiin heidän oma-kohtaisia kokemuksiaan ja tuntemuksiaan äänitasosta. Tutkimuksen kautta pyrittiin selvittämään, miten kasvattajat kokevat voivansa vaikuttaa äänitasoon, miten äänimaailma vaikuttaa heidän toimintaansa, sekä mahdollisesti hyvinvointiin ja jaksamiseen.

Tutkimuskysymykset olivat:

- 1) Millainen on konkreettinen äänen voimakkuus päiväkodin eri tilanteissa desibelimittarilla mitattuna?
- 2) Miten kasvattajat kokevat varhaiskasvatuksen äänitason?
- 3) Millaisilla pedagogisilla menetelmillä kasvattajat pyrkivät vaikuttamaan äänitasoon?
- 4) Miten kasvattajat kokevat äänimaailman vaikuttavan työhönsä, sekä omaan jaksamiseen sekä yleiseen hyvinvointiin?

Tietoarkisto sivustolla Juhlia, K. (n.dA) mukaan laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimuksella tutkitaan empiiristä aineistoa, jota voidaan kerätä monella eri menetelmällä. Juhilan (n.dA) mukaan myös numeerista tietoa voidaan hyödyntää laadullisessa tutkimuksessa, silloin kun sitä tutkitaan laadullisessa mielessä. Tuomi (2018) laadullisen tutkimuksen kirjassaan, avaa hyvin laadullisen tutkimuksen käsitteen laajuutta. Laadullinen tutkimus ja määrällinen tutkimus molemmat vaativat tuekseen teoriaa, joka vaatii teoreettista tarkastelua (Tuomi, 2018). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan äänenvoimakkuuden mittaustuloksia, joka ovat käytännössä määrällistä, ei ne pelkästään riitä tuottamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Äänitasonmittauksen tuomat tulokset toivat lisätietoa kyselyaineiston analysoinnin tueksi. Äänitaso ei tällöin jäänyt vain tutkijan ja vastaajien oman tulkinnan ja kokemuksen varaan. Mittaustuloksia tarkastellaan tässä tutkimuksessa laadullisessa mielessä (Juhila, n.dA). Vilkka (2021) korostaa kuinka laadullista tutkimusta tehdessä, on tärkeää pohtia, mitä merkitystä tutkimuksella haetaan. Tässä tutkimuksessa merkitys keskittyy aiheisiin: työhyvinvointi ja työssä jaksaminen, äänimaailma sekä kasvattajien pedagogiset työtavat.

3.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin niin kyselyllä, kuin mittaamalla päiväkotiryhmän toiminnan äänimaailmaa. Tutkimuksen aikana mittasin yhden päiväkotiryhmän äänitasoja viikon ajan kolmena eri ajanjaksona päivän aikana. Mittauksilla kartoitin, missä äänitasoissa äänialtistus liikkui tutkimuksen aikana. Mittauksia tehtiin 20–40 minuuttia kerrallaan, toiminnan mukaan. Ajankohdat ajoittuvat aamupalan jälkeiseen aikaan, päiväruokailuun sekä välipalan jälkeiseen aikaan. Mittaus ajankohdat valikoituivat sen mukaan, milloin äänitasot oletettiin olevan korkeimmillaan. Desibelimittarilla kartoitettiin korkeimmat ja matalimmat äänet sekä äänen- taajuuden keskiarvo mittausajalta. Mittausajat vaihtelivat hiukan toiminnan mukaan, ruokailutilanteet olivat usein ohi 20 minuutin sisällä ja leikki- ja toiminta aikaa mitattiin kauemmin. Desibelimittari sijoitettiin tilaan ja kohtaan, jossa kasvat- taja oli. Tällöin mittari havaitsi kasvattajan kokemaa äänialtistusta.

Päiväkodin kasvattajia haastateltiin puolistrukturoidulla kyselyllä (Liite 1). Kyselyssä selvitettiin; kasvattajien tuntemuksista äänitasosta ja sen syistä. Kokiivatko kasvattajat, että heillä on toimivat keinot äänitason hallintaan? Kaipasivatko kasvattajat apua äänitason hallintaan? Kokiivatko kasvattajat äänimaailman vaikeuttavan heidän omaan hyvinvointiinsa tai työssä jaksamiseen? Kyselyvastausten ja äänitasomittausten avulla kerättiin aineistoa, minkä avulla saatiin mielikuvaa, millainen äänentaajuus arjessa vallitsee ja koettiinko tämä ääni meteliksi. Saadakseni mahdollisimman laajasti tuntemuksia äänimaailmasta ja melusta, kysely toteutettiin kaikille päiväkodin kasvattajille, ei vain mittausryhmän kasvattajille.

Tutkimuskohteeksi valikoitui viiden lapsiryhmän päiväkotit. Päiväkodin jokaisen ryhmän ryhmätilat koostuvat muutamista eri huoneista. Äänitasomittaukset tehtiin isompien lasten ryhmässä, jossa on, viisi erillistä huonetilaa, 3–4 kasvattajaa ja ryhmässä 18 lasta. Kyselyaineistoa lähetettiin viidelletoista kasvattajalle. Aineistoa kerättiin aluksi kaksi viikkoa, mutta vastausprosentti jäi alhaiseksi, joten vastausaikaa pidennettiin viikolla. Lopuksi vastauksia tuli seitsemältä kasvattajalta ja heidän vastauksistaan kerääntyi aineistoa kolmen sivun verran. Kysely toteutettiin kaikille päiväkodin kasvattajille, koulutustausta riippumatta.

Tässä tutkimuksessa päädyttiin käytännön syistä sähköiseen puolistrukturoituun kyselyyn. Toisena vaihtoehtona olisi ollut Aaltio ja Puusa (2020) mainitseva, haastattelutilanne. Haastattelumenetelmän avulla voidaan saada henkilökohtaisempaa ajastusta haastateltavan kokemusmaailmasta. Kyselyssä tutkija jää vastauksien kanssa oman tulkinnan varaan ja ei voi tarkentaa saatuja vastauksia. (Aaltio & Puusa, 2020) Tutkimusmenetelmän valinta näkyi saaduissa vastauksissa, osa vastauksista olivat niukkoja ja olisivat kaivaneet lisäkysymyksiä, mitä olisi haastattelussa voitu toteuttaa.

3.3 Analyysimenetelmä

Sisällönanalyysi on Tuomi ja Sarajärven (2018) mukaan yleisin perusanalyysimenetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Tässä työssä vasta kyselyn vastauksien perusteella lähdin pohtimaan, miten tuloksia analysoidaan (Tuomi ja Sarajärvi, 2018). Tuomi ja Sarajärven (2018) mukaan sisällönanalyysin tavoitteena

on saada vastaukset mahdollisimman selkeään ja tulkittavaan muotoon. He myös mainitsevat kuinka aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on oleellista, että analyysiyksiköt tulevat itse vastauksista. Tällöin niitä ei ole etukäteen päätetty.

Tutkimusaineiston analysoinnissa päädyin käyttämään teema-analyysia. Tällöin esiin nousevia analyysiyksiköitä lähdin hakemaan kyselyaineistosta saatujen vastausten teemoittelulla ja kategorioinnilla (Juhila, n.dB). Etsin vastauksista tutkimuskysymyksiä kannalta oleelliseksi nousseita teemoja, niin eniten kuin vähiten esiintyviä teemoja (Juhila, n.dB). Lisäksi tuin nousseita teemoja teoriaohjaavalla analyysillä. Juhilan (n.dA) mukaan, jos aineisto analysoidaan suoraan tutkimusraportin mukaan, ohjaa tällöin analysointia enemmän tutkijan ennakkokäsitys kuin itse aineisto. Kun taas Günther, Hasanen & Juhila (n.d) mainitsivat, kuinka laadullisen työn analysointi on monivaiheinen projekti, johon vaikuttaa tutkijan tulkinnat aineistosta. Tästä syystä teemoittelun myötä saatuja analyysiyksiköitä lähdettiin lisäksi analysoimaan teoriaohjaavalla analyysillä. Tällöin esille nousseita teemoja tuettiin aiheeseen sopivalla teorialla. Tällöin teoria tukee analyysiä, mutta analyysi ei perustu teoriaan (Tuomi ja Sarajarvi, 2018).

4 TULOKSET

Kyselyn kautta saatuja tuloksia lähdettiin analysoimaan teemoittelun sekä teoriaohjaavan analyysin kautta. Tuloksia lähdettiin avaamaan analyysin kautta nousseen neljän pääkategorian mukaan; näitä olivat meluisuus, pedagogiset keinot, pienryhmät sekä kuormittuminen.

4.1 Desibelimittaukset

Äänitasoa mittaavia mittauksia tehtiin viitenä päivänä, kolmena eri ajankohdana ja desibelimittari mittasi ääntä 0,4 sekunnin syklillä. Näistä mittauksista kerättiin minimi äänitaso, maksimi äänitaso sekä mittausajankohdan keskiarvo. (Taulukko 2.) Aamupäivän ja iltapäivän mittausten aikana lapsilla on vapaata leikkiä, pienryhmätoimintaa tai siirtymiä ulos. Ruokailu tapahtui ryhmän omassa yhtenäisessä tilassa. Mittari aseteltiin siten, että se oli kasvattajan lähetyvillä. Taulukkoon on merkattu mittaustulokset, mittausaika, ryhmässä olleiden lasten lukumäärä mittausajankohtana sekä mittausaikana tapahtunut toiminta.

TAULUKKO 2. Desibelimittaukset

Päivä	Aamupäivä			Lapsimäärä	Mittausaika	Toiminta
ma	Minimi 30dB	Keskiarvo 56dB	Maksimi 86dB	10	40min	Ohjattua toimintaa pienryhmä ja siirtymä
ti	34dB	67dB	84dB	16	40min	Vapaaleikki
ke	28dB	62dB	85dB	17	40min	Vapaaleikki
to	27dB	63dB	87dB	10	40min	Pienryhmä ja siirtymä ulos
pe	26dB	68dB	86dB	15	40min	Vapaaleikki
	Lounas					
ma	Minimi 45dB	Keskiarvo 71dB	Maksimi 87dB	16	20min	
ti	53dB	68dB	81dB	16	20min	

ke	31dB	62dB	85dB	17	20min	
to	31dB	63dB	78dB	18	20min	
pe	29dB	53dB	74dB	15	20min	
	Iltapäivä					
ma	Minimi 39dB	Keskiarvo 60dB	Maksimi 78dB	16	30min	Vapaaleikki
ti	46dB	71dB	86dB	16	40min	Vapaaleikki
ke	53dB	73dB	86dB	17	40min	Vapaaleikki
to	38dB	68dB	86dB	17	40min	Vapaaleikki
pe	49dB	71dB	87dB	10	40min	Vapaaleikki

Mittausten aikana lapset leikkivät useimmiten vapaata leikkiä usealla eri leikkipisteellä, jossain ryhmän eri huonetiloissa. Mittarin lähetyksillä ei aina ollut useita lapsia, vaan lähietäisyydellä saattoi olla vain 3–5 lasta ja kasvattaja. Tilanteet olivat hyvin normaalia päiväkodin arkea. Mitatut äänet koostuivat lähinnä leikkimisen ja juttelun äänistä. Mittauksien aikana ei tapahtunut mitään epänormaaleja tapahtumia, itkuja tai kiukutteluja. Näin lyhyessä mittausajassa kuin viisi päivää oli kuitenkin huomattavissa, että iltapäivisin äänitaso nousi keskiarvoisesti korkeammalle, kuin aamupäivän leikeissä. Äänitason keskiarvo liikkui useampana päivänä iltapäivällä 60–73 desibelissä, tämä oli 40 minuutin keskiarvo. Huomattavaa oli muun ohella perjantapäivän äänitason oleminen samassa tasossa, vaikka lapsia oli paikalla vähemmän. Tästä voi päätellä, että viikonpäivällä on mahdollisesti tekemistä äänitasoon. Aamupäivän leikkien ja toiminnan äänitasot liikkuivat vähän pienemmissä luvuissa 56–68 desibelin välillä, tässä mittausaika oli myös 40 minuuttia. Lounaalla, jonka mittausaika oli 20 minuuttia, äänitaso nousi 53–71 desibeliin. Äänitaso oli omien havaintojeni mukaan riippuvainen tarjottavasta ruoasta.

Edellä olevat mittaukset antavat hyvää mielikuvaa siitä, missä äänitasoissa kasvattajat työpäivänsä viettävät. Nämä äänitasot ovat niitä, mistä kasvattajat kertovat tuntemuksiaan kyselyssä, joiden tuloksia avataan seuraavissa kappaleissa.

4.2 Päiväkodin meluisuus

Tutkimuksessa selvisi, että kuusi vastanneista kasvattajista kokivat päiväkodin äänimaailman, jossain vaiheessa päivää häiritsevästi meluisana. Yksi näistä vastaajista koki äänimaailman kuitenkin pääosin mieluisana ja yksi vaihtelevana.

”Välillä aivan korvat soi, kun pääsee hiljaisuuteen. Melutaso saattaa kiivetä korkealle, mitä enemmän on lapsia samassa tilassa. Kuormitun jatkuvasta melusta.”

”Koen työympäristön äänimaailman tällä hetkellä pääosin mielekkäänä. Melun taso on häiritsevää silloin, kun paikalla on paljon lapsia samassa tilassa tai tilassa kai-kuu.”

Vastauksista kävi ilmi, että ryhmän lasten ikätason koettiin vaikuttavan melun tasoon. Nuorempien lasten ryhmässä arjen melua koettiin olevan vähemmän, kuin vanhempien lasten. Vastauksista ilmeni kolmen vastaajan toimesta, että keskustelun ja leikin äänitaso koettiin herkästi nousevan meteliksi. Heidän ja kahden muun vastaajan mukaan melu korostui varsinkin koko ryhmän ollessa samassa tilassa eli tilanteet kuten siirtymät ja ruokailu. Erityisesti vauhdikkaat toimintahetket, kuten salihetket koettiin kahden vastaajan mukaan erityisen meluisiksi.

”Erityisesti melu käy korville jumpatessa salissa. Mielekäs äänitaso on pienryhmätoiminnan aikana. Ulkona melu ei häiritse...”

Yksi vastaajista mainitsi äänitason nousun tapahtuvan huomaamattomasti perusäänistä meteliksi. Lisäksi kahden vastaajan vastauksista oli tulkittavissa epäsuorasti sama huomio. Yksi vastaajista kuvasi äänimaailmaa muurahaispesäksi, jossa hälinää ja meteliä tulee joka puolelta, jolloin on vaikeaa keskittyä ja kuulla, kun joku puhuu hänelle.

”Hälinä ja meteli vaikeuttavat erottamaan puhetta esim. yksittäisen lapsen tullessa kysymään jotakin. Usein joutuu pyytämään lasta toistamaan kysymänsä. Välillä olo on kuin muurahaispesässä...”

Vastauksissa mainittiin yhden vastaajan toimesta aikuisten osuus äänitason nousuun. Nummenmaan (2006) mainitsee kasvatustyössä vuorovaikutuksen ja keskustelun olevan iso osa työn onnistumista. Vastauksessa ilmeni, että äänitason kannalta aikuisten keskusteluiden ja vuorovaikutuksen ajankohtaan tulee kiinnittää huomiota.

”Aikuisten ei myöskään pitäisi keskustella keskenään liian kovaa sillä se lisää lastenkin ääntä.”

4.3 Pedagogiset menetelmät

Kaikki vastaajista kokivat, että heillä on toimivia pedagogisia keinoja äänimaailman hallitsemiseen, eivätkä kaivanneet tähän tukea. Pienryhmätoiminta oli eniten käytetty menetelmä äänien hallintaan. Tämän lisäksi äänitason noustessa oli käytössä erilaisia menetelmiä äänitason hillitsemiseen. Näitä olivat esimerkiksi erilaiset äänimerkit, niin oma ääni kuin erillinen kello, kehotukset, käsimerkit, tukiviittomat tai äänimittarit/kuvat. Näissä vastauksissa korostui Raittila ja Siippainen (2022) mainitsema ryhmän lapsituntemus. Vastauksista oli tulkittavissa, että kasvattajat kokivat, kehittäneensä ryhmälle toimivat käytänteet. Kolme vastaajista korosti oman esimerkin tai äänen korottamisen välttelemistä, sillä tämän koettiin nostavan metelin tasoa entisestään. Lisäksi ryhmän lasten kanssa luodut käytössäännöt mainittiin. Vastauksissa tuli yhden vastaajan myötä ilmi, että toimivat pedagogiset käytänteet joskus jäävät arjen hektisyyden jalkoihin.

”Välillä kun meteli nousee kovaksi ja aikataulu on hektinen, tulee unohdettua edellä mainitut keinot.”

Vastanneista kaikki kokivat pärjäävänsä nykyisillä pedagogisilla menetelmillä. Neljä vastanneista kuitenkin mainitsi, että mielellään ottavat vastaan uusia apukeinoja tai välineitä äänitason hillitsemiseen. Kaksi vastaaja mainitsi, että tukea voisi saada visuaalisesti äänitason näyttävistä mittareista. Tällöin lapset itse näkisivät, milloin äänitaso alkaa kohoamaan ja voisivat itse reagoida siihen. Yksi vastaajista mainitsi akustiikkaan vaikuttavien materiaalien hankkimista ja suosimista. Esille nousi kolmen kasvattajan vastauksissa huoli lapsista. Vastauksissa nousi esille, että lapsille olisi hyvä olla vapaasti käytössä kuulosuojaimia. Meluntason vaikutukset lapsien jaksamiseen ja kehitykseen mietitytti vastaajaa. Raittila ja Siippainen (2022) korostavat kuinka toimintaympäristö ja käytänteet kehittyvät lasten toiveiden ja tarpeiden mukaan. Toiveiden ja tarpeiden lisäksi toimintaa ohjaa yhteiskunnan laatimat vaatimukset kasvatusalalle. Nämä näkyvät esimerkiksi Opetushallituksen (2022) laatimissa tavoitteissa, jotka liittyvät lasten hyvinvointiin ja kehitykseen sekä varhaiskasvatuksen toimintaympäristön kehitykseen.

4.4 Pienryhmät

Aineistossa korostui, kuinka kokopäiväpedagogiikan koettiin olevan toimivin ratkaisu melun hillitsemiseen, juuri pienryhmätoiminnan myötä. Tiimin ja lasten yhteisesti sovittujen toimintasääntöjen ja linjausten avulla, meteliä pystytään mahdollisesti hillitsemään.

”Tällä nimenomaan voidaan vaikuttaa äänitasoon ja ylimääräiseen meluun. Melu kuormittaa lapsia ja kun pitää saada äänensä kuuluville moni lapsi on tottunut huutamaan toisten puheen yli, että tulisi varmasti kuulluksi.”

Äänimaailmaan vaikuttaa positiivisesti, kun toimintatavat, aikataulut ja säännöt ovat kaikilla samat ja niistä pidetään kiinni. Raittila (2013) Varhaiskasvatuksen pedagogiikka kirjassa puhuu varhaiskasvatuksen pedagogisen toimintaympäristön luomisesta yhteisillä arvoilla, säännöillä ja toimintamenetelmillä. Tämä näkyy Raittilan mukaan juuri pienryhmätoiminnan organisoinnilla ja sen pedagogisilla tavoitteilla. Mikäli tiimin kasvattajien toimintatavat eroavat tai toiminnan toteutus aiheuttaa eripuraa, luo tämä toimintaan haasteita.

”Tottakai vaikuttaa. Jos menetelmät on tarkasti mietitty, myös äänitason näkökulmasta.”

Nummenmaa (2006) Kasvatusvuorovaikutus kirjassa puhuu kasvattajien kasvatuskulttuurista ja yhteisön arvoista. Nämä näkyvät juuri toimivassa kokopäiväpedagogiikassa. Kun kasvattajilla on selkeät toimintatavat, kommunikointi toimii ja samat arvot, saadaan kokopäiväpedagogiikka toimimaan ja näin edesautettua äänitason laatua. Yksi vastaajista mainitsi, että kasvattajien välinen melun-sietokyky vaikuttaa myös siihen, kuinka riehakkaita leikkejä toinen antaa lasten leikkiä. Toinen kasvattaja mainitsi, että iltapäivisin leikit vaihtuvat vauhdikkaiksi, jolloin kokopäiväpedagogiikka ja myös iltapäivän pienryhmätoiminnat voivat auttaa tähän. Iltapäivän erillistä pedagogista huomioimista tai pienryhmä toimintaa ei muissa vastauksissa noussut esille.

”Myös iltapäivällä ohjattu tekeminen hillitsee usein melua, sillä iltapäivisin muuten toiminta olisi lennokasta.”

4.5 Kuormitus

Eniten tutkimuksessa nousi melun työssäjaksamiseen ja hyvinvointiin liittyvät tekijät. Työympäristön äänimaailma koettiin kovaksi ja kuusi vastaajista mainitsi kärsivän erilaisista metelin tuomista haitoista tai haasteista. Metelin kerrottiin aiheuttavan ainakin kuormitusta, väsymystä ja kuulonalentumaan.

”Kuulonalenema taitaa olla ammattitauti, josta todella moni on saanut osakseen. Henkinen kuormitus ja uupuneisuus näkyy myös työyhteisössä.”

Vastauksissa ilmeni kahden vastaajan toimesta vaikeuksia kuulla taustamelissä kollegoita tai lapsia. Tämä aiheuttaa välillä haasteita, sekä nostaa itse äänitasoa, kun asia joudutaan toistamaan uudestaan ja kovemalla äänellä. Puolet vastaajista mainitsi äänten kuormittavan jaksamista sekä yleisen metelinsietokyvyn laskeneen. Tämä näkyi niin töissä jaksamisena, ärtymistason nousuna kuin vapaa-ajalla äänten ärsytyksenä. Vastauksissa tuli ilmi, että kuulonalentuma oli neljälle vastaajalle työympäristön melun aiheuttama haitta. Arjen äänitason vaikutukset kerrottiin näkyvän niin töissä, työyhteisössä, kuin myös vapaa-ajalla. Meteli koettiin väsyttäväksi ja vaikuttavan, niin aikuisten kuin lasten jaksamiseen päivän aikana.

”Kova, pitkäaikainen melu väsyttää ja uuvuttaa. Kuulo on alentunut”

”Kyllä, meteli vaikuttaa työssä jaksamiseen ja myös työpäivän jälkeiseen olotilaan.”

”Melu kuormittaa sekä lapsia että aikuisia! Keskittyminen ja tarkkaavuus saattaa herpaantua, päivän päätteeksi saattaa olla hyvinkin väsynyt, eikä halua kuunnella mitään ylimääräistä äänilähdettä!”

Työnjälkeinen palautuminen koettiin hankalammaksi, koska vapaa-ajalla melu myös tuntui kuormittavalta. Manka & Manka (2023) puhuu palautumisen tärkeydestä ja siitä, miten sitä voi edistää uusien voimavarojen hankkimisella, uhattujen voimavarojen turvaamisella sekä menetettyjen voimavarojen palauttamisella. Päiväkodin melu ei varmasti ole ainoa kasvattajien työtä kuormittava tekijä. Vastauksista voi päätellä, että melun vaikutukset näkyvät enemmän myös kotona ja niistä voi olla vaikeampi palautua.

Vastauksissa nousi esille kolmen vastaajan toimesta lasten jaksaminen ja kuormitus. Jos itse kasvattajakaan ei arjen metelissä jaksa, niin miten oletetaan lasten jaksavan. Opetushallitus (2022) määrittelee, että oppimisympäristön tulisi tukea lasten kehitystä ja hyvinvointia. Yksi vastaajista pohti varsinkin erityisherkkien jaksamista.

”Jos itse kasvattajana kuormitun, uskon monen lapsenkin kuormittuvan.”

”Huomaan että melu aiheuttaa turhaa eripuraa lasten kesken sekä lasten keskittymättömyyttä, kun melu on kova. Erityisesti aistiherkät kärsivät tästä.”

Tuloksia tarkastellessa on tärkeää huomioida vielä se, että yksi vastaajista ei kokenut minkäänlaisia haittavaikutuksia hyvinvointiinsa tai työssäjaksamiseen.

5 POHDINTA

Seuraavissa kappaleissa tutkimustuloksia pohditaan tutkijan omin ajatuksin sekä pohditaan tutkimuksen johtopäätöksiä. Lisäksi tarkastellaan tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä ja pohditaan mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

Aaltio ja Puusan (2020) mukaan tutkimusta aloittaessa tutkijalla on yleensä jonkinlainen käsitys aiheesta, jota haluaa tutkia. Tämä käsitys aiheesta perustuu yleensä henkilön omiin kokemuksiin tai ennalta kerättyyn tietoon (Aaltio & Puusan, 2020). Tutkijan käsitykset tutkittavasta aiheesta vaikuttavat lähestymistapaan tiedon hankinnassa sekä tutkimuskysymyksissä (Aaltio & Puusan, 2020). Myös tässä työssä tutkijan omat kokemukset varhaiskasvatuksesta lisäsivät ymmärrystä sekä loivat ennakkoluuloja aiheesta. Tämä ymmärrys ja tietotaito voi Aaltion ja Puusan (2020) mukaan olla etu, sillä tällöin esimerkiksi ammattikieli ja tavat ovat tutkijalle jo entuudestaan tuttuja. Vuori (n.d) korostaa, että laadullista tutkimusta tehdessä tulee tutkijan olla kriittinen ja ymmärtää sekä ilmaista omat ratkaisut tutkimuksen suhteen, niin hyvät kuin huonot.

5.1 Johtopäätöksiä

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää millaisena kasvattajat kokevat päiväkodin äänimaailman sekä millaisilla pedagogisilla keinoilla he sitä hallitsevat. Tämän lisäksi selvitettiin, millaisia vaikutuksia äänitasolla oli hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.

Aineisto jakaantui lopulta kyselyaineiston kautta pääteemoihin; meluisuus, pedagogiset keinot, pienryhmät sekä kuormittuminen. Vastauksissa nousivat esille hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvät tekijät. Kasvattajat kokivat äänimaailman paljolti meluisaksi. Vastauksissa ilmeni myös positiivisia kokemuksia äänimaailmasta. Luonnollisesti melusta puhuessa tulee huomioida, mitä kukin pitää metelinä. Suomessa on monia työhyvinvointiin vaikuttavia lakeja ja yksi niistä

on meluntorjuntalaki (382/1987, §2), jossa melu määritellään seuraavasti: *”Terveydelle haitallista, ympäristön viihtyvyyttä merkittävästi vähentävänä tai työnte-koaa merkityksellisesti haittaavaa ääntä.”* Ääniensietokyky ja häiritsevät äänet ovat siis henkilökohtainen kokemus.

Päiväkodin äänitasomittauksilla saadut tulokset eivät osaltaan täytä edellä mainitun lain määrittelemiä kriteerejä, muita työtä haittaavia tekijöitä kuitenkin tuloksissa ilmeni. Keskiarvoltaan äänitaso liikkui viidentoista mittauskerran aikana 53–73 desibelin välillä. Korkeimmillaan äänitaso oli 87 desibeliä ja tämä saatiin kolmena mittauskertana korkeimmaksi äänitasoksi. Kun taas toiseksi korkein äänitaso 86 mitattiin viitenä mittauskertana. Näitä tuloksia, kun vertaa kuuloliiton sivuilta löytyvän taulukon, (Taulukko 1.) jossa kerrotaan, että työskentely 88 desibelin äänitasossa neljä tuntia altistaa kuulovaurioriskille. Saa tutkijan pohtimaan liikutaanko päiväkodissa ajoittain äänitasollisesti riskilukemissa. Kasvattajat selvästi tiedostivat melun haitat ja sen koettiin vaikuttavan haitallisesti hyvinvointiin.

Mielenkiintoista oli, että helposti meteliksi luokiteltavat äänet, kuten itku, ei ollut arjen häiritsevin äänenlaatu, sillä se koettiin osaksi työtä. Manka (2023) puhuu kirjassaan psykologisesta pääomasta, joka määrittää työntekijän käsitystä siitä kuka hän on työntekijänä ja sitä voidaan kehittää työyhteisössä. Hän lisäksi mainitsee, että työnhyvinvointia edesauttaa työn imu, jossa tärkeässä roolissa on työhön omistautuminen. Tällöin työstä koetaan ammattitaitoa ja oma työ nähdään merkityksellisenä. Tämä ajatusmaailma mielestäni piirtyi kyseisessä vastauksessa, sillä kasvatustieteistä monesti puhutaan kutsumusammattina.

Suurimpina haittavaikutuksina aineistosta nousi kuulonalentuma, kuormitus ja oma jaksaminen. Kasvattajat kokivat ajoittain työympäristön uuvuttavaksi ja kolme vastaajista koki työympäristön melun kuormittavan vielä työpäivän jälkeen. Kuormittumisesta palautuminen vaikutti muutaman vastauksen perusteella olevan kasvattajille hitaampaa. Työsuojelulaissa (23.8.2002/738) on kohta kuormitustekijöiden välttämisestä ja vähentämisestä. Työnantaja on sen mukaan, tiedon kuormittavasta tekijästä saatuaan, velvoitettu toimiin työntekijöiden kuormitusta lieventääkseen. Jatkuva kuormittuminen voi mahdollisesti aiheuttaa työntekijöissä loppuun palamista tai työuupumusta. Tämä tulisi näkymään ylimääräisinä sairauslomina. Muutaman vastaajan toimesta kerrottiin, että kuulonalenemaa

seurataan työterveydessä. Melun aiheuttamasta kuormituksesta ja siitä palautumisesta ei vastausten perusteella oltu työterveyteen yhteydessä.

Kasvattajilla oli aineistosta saadun tiedon mukaan itselleen toimivia pedagogisia keinoja äänenhallintaan. Silti äänitaso koettiin nousevan kuormittaviin ta-soihin. Tähän saattaa vaikuttaa juuri Mankan (2023) mainitsema ammattiipeys ja sen luoma ajatusmaailma, jolloin omaan taitoon selvitä haastavista tilanteista luotetaan. Kokopäiväpedagogiikasta puhuessa kasvattajat korostivat hyvän suunnittelun sekä tietynlaisen suunnitelmallisen, toimivan ja modernin ryhmänhallinnan tärkeyttä (Karila, 2013). Vastaavasti Lämsä (2021) artikkelissaan mainitsee kokopäiväpedagogiikassa tärkeäksi tekijäksi pedagogisen tavoiteasettelun arjen kaikkiin tilanteisiin, myös spontaaneihin tapahtumiin. Lämsä myös korosti, että kasvattajilla on hyvä olla asenne, jolloin he kokevat pärjäävänsä, vaikka tilanne heidän ympärillensä ei pysyisi samana. Aineistosta pystyi tulkitsemaan tämän tyylistä ammattiasennetta. Pedagogisissa keinoissa korostui pienryhmätoiminta. Muuta melua ennaltaehkäisevää toimintaa ei aineistossa tutkijan mielestä näkynyt. Esille nousseet toimet olivat äänitason nousun tapahtuessa tapahtuvaa korjaavaa reagointia.

5.2 Luotettavuus ja eettisyys

Aaltio ja Puusa (2020) ovat kirjoittaneet laadullisen tutkimuksen luotettavuudesta. Heidän mukaansa tutkimuksen tuloksiin voi vaikuttaa erilaiset satunnaiset tekijät. Tämä pitää huomioida tutkimustuloksia tarkastellessa, sillä asiat kuten lapsiryhmän koko, äänien mittausaika ja toiminnan sijainti vaihtelivat. Näin ollen äänitasomittauksista saatuja tuloksia ei voida pitää täysin valideina, mutta suuntaa antavina. Kyselyaineiston vastausmäärän ollessa pieni, tuloksista ei voi tehdä suurempia sitovia päätelmiä, vaikka vastaukset varmasti antavat jonkinlaista suuntaviivaa tilanteesta. Tarkempi ja paikkaansa pitävämpi tutkimus aiheesta vaatisi etnografisen tutkimusmenetelmän pitkäaikaisempaa ja laajempaa tarkastelua (Paloniemi & Collin, 2018).

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa, että tutkimuksen kysely- ja mittausaineiston on tutkijan analysoinnin, tulkinnan ja mielenkiinnon varassa asia, jonka Tuomi ja Sarajärvi (2018) tuovat kirjassaan esille. Tutkijan puolueettomuus tutkia

aineistoa ilman, että tutkijan oman intressit johdattelevat tuloksia on aina laadullisessa tutkimuksessa tarkkailun alla. Tulkinta tuo tuloksiin omaa mahdollista vääristymää. Tämän takia Aaltio ja Puusa (2020) korostavat reflektion tärkeyttä sekä omien ajatusten avointa käsittelyä tuloksia tarkastellessa. He korostavat, että haastattelu- ja kyselyprosessin selkeä kuvaus auttaa osaltaan tuomaan luotettavuutta tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää tuoda ilmi tutkijan inhimillisyys sekä pohdinta tutkimusmenetelmien ja tutkimuksen tavoitteiden välillä (Aaltio & Puusa, 2020).

Mittausten luotettavuutta pohtiessa joudutaan luottamaan, että desibelimitari toimi oikein sekä sen kalibrointi oli tutkimuksen aikana tilaan sopiva. On lisäksi tiedostettava, että mittarin sijainti saattaa vaikuttaa saatuihin tuloksiin. Mittauksen luotettavuuden parantamiseksi tutkimuksen aikana mittaria pyrittiin pitämään samassa paikassa mittaustilanteissa. Desibelimitaria ei pidetty aivan lasten vieressä, vaan paikassa, jossa voidaan olettaa kasvattajan useimmiten sijaitsevan. Mittauksen aloittamisesta tai lopettamisesta ei tiedotettu erikseen. Tällöin kasvattajat jatkoivat toimintaansa normaalisti. Tällä pyrittiin välttämään vääristymää tuloksissa, jotta kasvattajat eivät toimisi normaalista poiketen äänenhallinnan suhteen.

Kyselyaineistoin vähäisyys vaikuttaa omalta osaltaan tulosten luotettavuuteen ja vaatisi laajempaa tutkimusta, varmistaakseen tulosten paikkansapitävyyden. Teemoittelua lähdettiin toteuttamaan aineiston mukaan, kategorisoimalla saatuja vastauksia ja niistä nousevia avainsanoja. Näiden pohjalta esille nousivat aikaisemmin mainitut neljä pääteemaa. Haasteena teemoittelussa ja analysoinnissa tuottivat lauseet, ”koen jonkin verran”. Näiden vastausten kategorisointi ja tulkinta jäi tutkijan varaan. Luotettavuuden lisäämiseksi teemoiteltua aineistoa tarkasteltiin Tuomi & Sarajärven (2018) mainitseamalla teoriaohjaavalla analyysillä, tällöin tutkijan ajatuksia, aineistoa ja tulkintoja tuettiin teorialla.

5.3 Tutkimusetiikka

Tutkimus tehtiin hyvää tieteellistä käytäntöä sekä tutkimusetiikkaa noudattaen. Vilkka (2021) korostaa kuinka tutkimusaineisto tulee kerätä niin, että kenenkään oikeuksia ei loukata tai tietosuojaa rikota (Vilkka, H 2021). Tutkimusta

tehdessäni olen ottanut huomioon kyselyyn vastaajien oikeudet sekä tietosuojan sekä tutkimusympäristön arvostamisen. Vastauksia analysoidessa aineisto sekoitettiin ja tulosten kirjaaminen tehtiin mahdollisimman anonymisti. Aineisto pseudonymisoitiin, jolloin vastauksia ei voida yhdistää keneenkään tiettyyn henkilöön (Vuori, n.d). Kaikki tutkimuksen aikana tehdyt muistiinpanot tuhoetaan tutkimuksen ja kandidaatintyön hyväksymisen jälkeen.

Tutkimuslupa anottiin kunnalta, jonka jälkeen päiväkodin johtajalta pyydettiin lupa tutkimukseen sekä ryhmän henkilökunnalta kerätiin kyselylomakkeessa suostumus tulosten ja henkilötietojen käsittelyyn. Tutkimus analysoitiin niin, ettei henkilötietoja voida yhdistää tiettyihin henkilöihin tai päiväkotiin (Vuori, n.d). Äänitasoa mitatessa ei nauhoitettu ääntä.

Tutkimusta kirjoittaessa olen kunnioittanut kaikkien tutkijoiden töitä ja oikeuksia asianmukaisilla viittauksilla (Vilkkä, 2021). Otan vastuun työstäni ja tutkimuksen tulosten analysoinnista, olen pohtinut työni luotettavuutta ja tutkinut sitä kriittisesti (Vuori, n.d).

5.4 Jatkotutkimusmahdollisuuksia

Tässä tutkimuksessa tutkittiin kasvattajien kokemuksia äänimaailmasta. Yhtenä jatkotutkimusajatuksena tutkimuksen voisi toteuttaa suuremmassa mittakaavassa sekä vertailla rakenteeltaan erityylisten päiväkotien eroja äänimaailman suhteen.

Toisena jatkotutkimusajatuksena olisi mielestäni huomionarvoista tutkia äänitason vaikutuksia lasten näkökulmasta ja miten se näkyy heidän käytöksessään ja kehityksessään. Jatkotutkimuksen kysymyksinä voisi olla: Miten lapset kokevat päiväkodin äänimaailman? Miten tekijät, kuten ryhmäkoko, erityis- tai tuentarpeisten lasten määrä ryhmässä vaikuttavat meluntasoon? Itse päiväkodin äänimaailmaa/äänenväriä olisi mielenkiintoista myös tutkia tarkemmin, esim. millaista konkreettista äänistä se koostuu ja missä määrin? Näiden ajatusten lisäksi työhyvinvoinnin tutkiminen ja kehittäminen on jatkossa myös tärkeää.

LÄHTEET

- Aaltio, I. & Puusa, A. (2020). Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa P. Juuti & A. Puusa. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Gaudeamus.
- Günther, K., Hasanen, K. & Juhila, K. (n.d) Johdanto analyysi ja tulkinta. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Haettu 19.3.2024 osoitteesta, [Johdanto: Analyysi ja tulkinta - Tietoaarkisto \(tuni.fi\)](#)
- Haatainen, s & Jokituppo, J. (2015). Ääniympäristö ja koettu melu päiväkodissa. Akustiikka seura ry. Haettu 11.11.2023 osoitteessa, [AP2015 Paperin palautus 26.pdf \(akustinenseura.fi\)](#) [Akustinen seura ry | Acoustical Society of Finland](#)
- Juhlia, K. (n.dA) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Haettu 9.3.2024 osoitteessa, [Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet - Tietoaarkisto \(tuni.fi\)](#)
- Juhlia, K. (n.dB) Teemoittelu. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Haettu 27.3.2024 osoitteessa, [Teemoittelu - Tietoaarkisto \(tuni.fi\)](#)
- Karila, K. (2013). Ammattisukupolvet varhaiskasvatuksen pedagogiikan toteuttajina ja kehittäjinä. Teoksessa K. Karila & L. Lipponen. *Varhaiskasvatuksen pedagogiikka*. (s. 9–29). Vastapaino.
- Kuuloliitto ry. (7.9.2017). Kuulolla työssä- viestintäkampanja Melun vaikutukset. Haettu 9.11.2023 osoitteesta, [Melun-vaikutukset.pdf \(kuuloliitto.fi\)](#)
- Kuuloliitto ry. (n.d.) *Kuulonsuojelu*. Haettu 27.3.2024 osoitteesta, [Kuulonsuojelu - Kuuloliitto](#)
- Laine P. (2015). Oppimismahdollisuudet, osaaminen ja hyvinvointi. *Aikuiskasvatus 1/2015: Tulevaisuuden sivistystyöt. Vol. 35 Nro 1*. 30–46. <https://doi.org/10.33336/aik.94120>

Vuori, J. (n.d) Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa J. Vuori
(toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere:
Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 9.3.2024 osoitteesta,
[Laadullinen sisällönanalyysi - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](https://tuni.fi/laadullinen-sisallönanalyysi)

Ympäristönsuojelulaki. 27.6.2014/527

LIITTEET

5.5 Kyselyn kysymysrunko

1. Koulutustausta
2. varhaiskasvatuksessa työskennellyt vuodet
3. Ikä
4. Kuvaile millaisena koet työympäristösi äänimaailman (esimerkiksi. melun häiritsevyys tai mielekkyys eri tilanteissa)?
5. Koetko että sinulla on toimivia keinoja vaikuttaa työssäsi arjen äänimaailmaan?
6. Millaisia pedagogisia tai muita keinoja käytät hallitsemaan äänitasoa? Jos et käytä mitään, kerro miksi et?
7. Millaista tukea tai apua äänitason hallintaan kaipaisit tai kaipaatko tukea?
8. Miten mielestäsi hyvin suunniteltu kokopäiväpedagogiikka voisi vaikuttaa (esim. sitoutuminen sovittuihin sääntöihin tai toimintamenetelmiin) äänitason ylläpidossa?
9. Koetko melun aiheuttavan muita ongelmia tai haasteita työssäsi tai työyhteisössäsi? Kerro millaisia?
10. Vastauksiani saa käyttää tutkimukseen
11. Annan suostumuksen henkilötietojeni käyttöön.